Kuusalu Keskkooli valikkursuse „Loodusgiid- looduse interpreteerija ja vahendaja“ ainekava gümnaasiumile

Kursuse nimi:	Loodusgiid- looduse interpreteerija ja vahendaja
Ainevaldkond: Bioloogia	loodusained
Kursuse maht: 35	
Eeldusained : -	
Kursuse sihtgrupp: gümnaasium	
Kursuse eesmärgid:	
Kursuse käigus saadakse teada kuidas äratada kuulajaskonnas huvi looduse ja kultuuriloo vastu, kujundada loodushoidlikku maailmavaadet. Kursusel peetakse oluliseks looduse tutvustamist isikupäraselt ja loovalt, köitvas meelelahutuslikus vormis, põimides sisse lugusid ja kohapärimust. Hariduslik sisu antakse edasi pigem seoste ja ideedega kui kuivade faktidega. Kursusekaaslastel on oluline roll omavahelisel koostööl, positiivsete hoiakute ja objektiivse tagasiside andmisel. Kursuse läbimine annab oskused looduses liikudes märgata seda, mida treenimata inimsilm ei näe ja seda haaravalt oma kuulajaskonnale interpreteerida. Looduses liikudes on eesmärgiks märgata ja õppida juurde uusi taime- ja loomaliike, seostada neid elupaikadega. Uute liikide määramisel kasutatakse määrajaid ja koostatakse ka ise mõni lihtsam taimemääraja.	
Õppeaine lühikirjeldus:	
Kursuse võib jagada kaheks suuremaks osaks: - teoreetiline osa- toimub klassiruumis sees; - praktiline loodusgiidi õpe- kooli lähiümbruses ja ühel Lahemaa Rahvuspargi matkarajal. Kursuse mõlemad osad on omavahel tihedalt läbi põimunud nii, et teoreetilist osa saab kohe ka näitlikustada mõne liikumiselemendi, mängu või käelise tegevusega. 1.Üldosa. Ekskursiooni planeerimise põhitõed: - mõisted (matk, retk, ekskurssioon, jt); - matka eesmärk; - matka osad (sissejuhatus, põhiosa, kokkuvõte); - ajaline kestvus, liikumise dünaamika; - raja tüübi valik (ringikujuline, kaheksakujuline, lineaarne); - teemavaldkond ja konkreetne sõnum, millele kogu ekskurssioon üles ehitada; - peatuste asukohad ja arv; - võimalikud ohud rajal ja nende vältimine; - kuulajaskond (õpilased, täiskasvanud, eakad, puuetega inimesed, giidi sõpruskond, sünnipäevalised jt.). 2. Liikumine vabas õhus ja tervis: tutvumismängud, õppemängud, mängulised liikumised, ronimine pakkudel ja kändudel, hingamisharjutused. 3. Giidi professionaalsus ja isiksuseomadused: ilma kuivade faktideta erialalise informatsiooni edastamine; kuulajate haaramine ja nende tähelepanu hoidmine; anekdoodid	

ja naljad, tõestisündinud lood ja pärimused. Giidi kehahoiak, pilkkontakt, naeratus, kõnetempo, sõbralikkus. Proovime leida kitsamad teemad, kus giid on kompetentsem ja jutt kindla fookusega, mitte laialivalguv. Oluline on leida üles giidi enda tugevused ja kuidas neid retke planeerimisel ära kasutada. Mida peaks vältima? Millised naljad ja anekdoodid on sobivad ja millised mitte?
4. Abivahendid: olemasolevate infotahvlite ja kaartide kasutamine, infovoldikute koostamine, mängude kohandamine vastavaks teema ja grupiga; viktoriinid, varjed, looduslikud objektid (kännud, piirikivid jt), istekohad jt.
Antud valikkursuse lõputööks on matkaraja kirjelduse koostamine koos matka praktilise läbiviimisega. Selleks jaotatakse üks Lahemaal väljavalitud matkarada kursuslaste vahel lühemateks lõikudeks maastikul, kus iga looduse vahendaja viib läbi enda väljavalitud punktis lühikese näidisekskurssiooni, kasutades selleks talle õpingute käigus tuttavaks saanud sobivat metoodilist võtet ja infomaterjali.

Lõimumine:

Bioloogia: liigiõpe, protsessid looduses; majandus- ja ettevõtlus: jätkusuutlik majandamine; liikumis- ja terviseõpetus: liikumine vabas õhus, koostöö; kunst ja käeline tegevus: abivahendite s.h. infovoldikute kujundamine.

Kursuse õpitulemused:

Õpilane:
- viibib ise sagedamini looduses, veedab seal meelsasti aega koos pere või sõpradega;
- teab kuidas luua köitev ekskursioon ja seda hästi läbi viia;
- tunneb paremini erinevaid taime- ja loomaliike, seostab neid ümbritseva keskkonnaga;
- looduses liikudes kasutab võimaluse korral laudteid ja mõistab looduskeskkonna hoidmise vajalikkust;
- hoiab puhtust laagriplatsil ja enda ümber;
- suhtub lugupidavalt pärandkultuuri objektidesse;
- tunneb määrajate kasutamise põhimõtteid;
- suudab rääkida pingevabalt ja ladusalt kuulajaskonna ees.

Kursuse hindamisviis:

Kursus on hindeline.
Koondhinde moodustavad: rühmatööd, kirjalikud kodused tööd (essee, loodusvaatluste töölehed, skemaatilised joonistused, infovoldiku koostamine, retkede tagasiside, mängude kirjeldused jt.), pikem iseseisev kirjalik töö. Praktiliste tööde osakaal on suur ja osavõtt neist väga oluline.

Õppematerjalid, kirjandus (soovituslik kirjandus):

„Looduse interpreteerija käsiraamat“, Eesti Loodushariduse Selts 1992
„Kvaliteetsem teadushuviharidus“, SA Eesti Teadusagentuur 2019
„Väikesed filosoofid“ Eva Zoller, 2008
„Õuesõppe pedagoogika“ L.O. Dahlgren, A. Szczepanski, 2006
„Õu on abiks“, Tallinna Haridusamet, 2013
„Läksid kord elevant, jänes ja siil. Erkki Kõlu anekdoote loomariigist“ Tänapäev, 2023
Taime- ja loomamäärajad

Ainekava koostaja: Eve Sarap